

PODSUMOWANIE

dla „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia pyłu PM_{2,5}” wraz z Planem Działań Krótkoterminowych.

zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.)

Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Program ochrony powietrza opracowuje się dla stref, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu i jest dokumentem przygotowanym w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. Wskazanie właściwych działań wymaga zidentyfikowania przyczyn ponadnormatywnych stężeń oraz rozważenia możliwych sposobów ich likwidacji.

Na podstawie art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska, w przypadku przekroczeń poziomów substancji w powietrzu, zarząd województwa, w terminie 15 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, opracowuje projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, a sejmik województwa w terminie 18 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, określa w drodze uchwały program ochrony powietrza. Z oceny rocznej, obejmującej rok 2011, otrzymanej z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach, wynika, że na liście stref zakwalifikowanych do opracowania programu ochrony powietrza dla kryterium ochrony zdrowia, znalazła się strefa świętokrzyska z uwagi na: przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} (z powodu przekroczenia wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji), przekroczenie poziomu docelowego pyłu PM_{2,5} w roku kalendarzowym, przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ (z powodu przekroczenia dopuszczalnej częstości przekroczeń dla stężeń 24-godzinnych), przekroczenie poziomu docelowego średniorocznego dla benzo(a)pirenu. Uchwałą nr XIII/234/11 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 14 listopada 2011r. został przyjęty Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego m.in. ze względu na przekroczenia pyłu PM₁₀, oraz benzo(a)pirenu. Program ten jest w trakcie realizacji, brak było natomiast Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego ze względu na przekroczenia pyłu PM_{2,5}, którego wartości stężeń w roku 2011 przekroczyły standardy jakości powietrza. Na podstawie art. 91 ust. 3a ustawy Prawo ochrony środowiska, dla stref, w których przekraczane są poziomy dopuszczalne substancji, zarząd województwa opracowuje projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych.

W celu realizacji niniejszego zadania został ogłoszony i rozstrzygnięty przetarg nieograniczony, w ramach którego w dniu 27 czerwca 2012r. udzielono zamówienia publicznego firmie ATMOTERM S.A. z Opola na opracowanie, przeprowadzenie i dostarczenie projektu „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego - strefa świętokrzyska - ze względu na przekroczenia pyłu PM_{2,5}” wraz z Planem Działań Krótkoterminowych wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego - strefa świętokrzyska - ze względu na przekroczenia pyłu PM_{2,5}”.

W trakcie prac nad „Programem...” rozpatrywane były różne koncepcje działań naprawczych, zmierzających do poprawy stanu jakości powietrza w strefach, tak więc zaproponowane

w „Programie...” działania inwestycyjne i nie inwestycyjne są wynikiem szeregu przeprowadzonych analiz.

W wyniku analiz modelowych, ale również społeczno – ekonomicznych, część koncepcji nie została wytypowana do wdrożenia. Wśród nich należy wymienić następujące rozwiązania dotyczące wszystkich stref:

- całkowity zakaz stosowania paliw stałych w miastach – odrzucone ze względów społecznych, gospodarczych i ekonomicznych,
- zastosowanie systemu zdalnej kontroli spalania paliw w kotłach węglowych – odrzucone ze względów logistycznych,
- wprowadzenie stref ograniczonej emisji komunikacyjnej (SOEK) – odrzucone ze względu na wielkość miast oraz ze względów legislacyjnych i logistycznych.

Wskazane powyżej rozwiązania alternatywne dla przedsięwzięć poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań w dużej mierze zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważyć warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia rozważono także: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne oraz warianty organizacyjne (w tym uwzględniające sposób prowadzenia inwestycji).

Przeprowadzona w „Programie...” analiza pozwala na stwierdzenie, że realizacja wskazanych w „Programie...” zadań nie będzie powodować środowiskowych, negatywnych oddziaływań, a także oddziaływań o znaczeniu transgranicznym.

Poprzez powiązanie z innymi dokumentami wyznaczającymi ramy dla realizacji późniejszych przedsięwzięć i z problemami dotyczącymi ochrony środowiska należy uznać, iż realizacja „Programu...” nie spowoduje negatywnego wpływu na środowisko.

„Program...” ma charakter strategiczny, w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań. Skutki środowiskowe podejmowanych działań będą zależały od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy projektowaniu przedsięwzięć należy rozważyć warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie oddziaływać na środowisko.

W przypadku wszystkich przedsięwzięć, rozwiązania alternatywne winny być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

Proponowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach „Programu...” mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko.

Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 46 i 47 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w trakcie przygotowania „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia pyłu PM_{2,5}” wraz z Planem działań Krótkoterminowych, przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 53 i 57 pkt. 2 wspomnianej ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko został ustalony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, pismem znak WPN-II.411.11.2012.MK z dnia

30 maja 2012 roku oraz przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego pismem znak SEV.9022.5.104.2012 z dnia 31 maja 2012 roku.

Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu...” jest zgodna z zapisami art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W ramach opracowania prognozy:

1. oceniono skutki planowanych przedsięwzięć na środowisko;
2. dokonano analizy i oceny zagadnień wymienionych w „Programie...” w kontekście rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2008r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać programy ochrony powietrza (DZ. U. z 2008r. Nr 38, poz. 221);
3. przedstawiono stan zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb określenia krajowego celu redukcji narażenia;
4. przedstawiono wpływ stężenia pyłu PM_{2,5} na zdrowie i życie ludzi, w tym na terenach uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej;
5. opisano środki zapobiegające negatywnemu oddziaływanню przekroczeń poziomów dopuszczalnych i alarmowych na zdrowie ludzkie i środowiska jako całość;
6. określono i oceniono:
  - ✓ zmniejszenie emisji zanieczyszczeń u źródła,
  - ✓ napływ zanieczyszczeń na obszar województwa z innych instalacji zlokalizowanych na terenie kraju,
  - ✓ kierunki i zakres działań niezbędnych do osiągnięcia standardów jakości powietrza dla pyłu PM_{2,5},
  - ✓ przyczyny występowania przekroczeń substancji w powietrzu,
  - ✓ zmiany w jakości paliw dopuszczonych do obrotu gospodarczego, z uwzględnieniem konieczności zastosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),
  - ✓ propozycje kierunków działań i zagadnień pozwalających na osiągnięcie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu;
7. przeanalizowano, czy i w jakim stopniu realizacja dokumentu będzie oddziaływać na wartości przyrodnicze form ochrony przyrody;
8. oceniono wpływ realizacji zadań wynikających z dokumentu na cele ochrony wyznaczonych obszarów siedlisk Natura 2000, mających znaczenie dla Wspólnoty;
9. przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie, kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na obszary Natura 2000, będących rezultatem realizacji zadań wynikających z dokumentu;
10. przedstawiono rozwiązania alternatywne do zawartych w dokumencie działań naprawczych wraz z uzasadnieniem ich wyboru;
11. uwzględniono cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu, wspólnotowym i krajowym;
12. zawarto informacje o transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
13. oceniono propozycję monitorowania skutków wdrażania zadań zawartych w „Programie...” na środowisko.

W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono jednoznacznie, że realizacja działań zapisanych w „Programie...”, pozytywnie wpłynie na stan powietrza atmosferycznego. Nie podjęcie żadnych działań inwestycyjnych, oznaczać będzie dalszą zwiększoną emisję zanieczyszczeń do powietrza.

Opinie właściwych organów

Projekt „Programu...” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko „Programu...”, zgodnie z art. 57 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przedstawiony został do zaopiniowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, który pismem z dnia 25 września 2012 roku, znak WPN-II.410.131.2012.MK pozytywnie zaopiniował projekt „Programu...” wraz z Prognozą.

Zgodnie z art. 57 pkt 2 w/w ustawy, projekt „Programu...” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko „Programu...”, przedstawiony został również do zaopiniowania przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, który pismem z dnia 18 września 2012 roku, znak SEV.9022.5.160.2012 zaopiniował projekt „Programu...” bez zastrzeżeń.

Zgłoszone uwagi i wnioski

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz art. 91 ust. 9 ustawy Prawo ochrony środowiska, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przeprowadził strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. W tym celu opracowane dokumenty zostały podane do publicznej wiadomości w celu zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa. W terminie od 30 sierpnia do 22 września br., projekt „Programu...” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko projektu „Programu...” został umieszczony na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, BIP, a także wyłożony w Urzędzie Marszałkowskim w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska. Ponadto na tablicach ogłoszeń w tut. Urzędzie (w dniach 30 sierpnia do 23 września br.), w dwóch gazetach regionalnych, tj.: Echo Dnia i Gazeta Wyborcza oraz w miejskim tygodniku bezpłatnym „teraz kielce” (30 sierpnia br.), zostało opublikowane Obwieszczenie Marszałka Województwa Świętokrzyskiego zawiadamiające o rozpoczęciu procedury udziału społeczeństwa w przedmiotowej sprawie. Projekty dokumentów zostały przesłane do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Ponadto, w dniach 6, 7 i 10 września br. w Starachowicach, Busku-Zdroju i Kielcach odbyły się spotkania z przedstawicielami samorządów lokalnych, instytucjami ochrony środowiska, zakładami, organizacjami pozarządowymi oraz wszystkimi zainteresowanymi, w celu prezentacji w/w dokumentów. Uwagi i wnioski odnośnie projektu „Programu...” oraz Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Programu...” wnoszone były w formie pisemnej, ustnie do protokołu lub za pomocą środków elektronicznych. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydali pozytywne opinie do wyżej wymienionych dokumentów. W wyznaczonym terminie wpłynęły uwagi, które w dniu 3 października 2012r. rozpatrzył Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr 1388/12. Uwzględnione uwagi i wnioski wprowadzono do projektu „Programu...” oraz do Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Programu...”.

TABELA UWAG

DO PROJEKTU „PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA DLA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO - STREFA ŚWIĘTOKRZYSKA - ZE WZGLĘDU NA PRZEKROCZENIA PYŁU PM_{2,5}” WRAZ Z PLANEM DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH ORAZ DO „PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA DLA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO – STREFA ŚWIĘTOKRZYSKA – ZE WZGLĘDU NA PRZEKROCZENIA PYŁU PM_{2,5}”

L.p.	Wnioskodawca	Data wpływu	Uwagi i wnioski do projektu Programu...	Propozycja załatwienia sprawy
1.	GDF SUEZ Energia Polska S.A.	21.09.2012r.	<p>1. W opracowaniu używa się terminu „Specjalnej Strefy Ekonomicznej Elektrowni Połaniec” – taka strefa nie istnieje. Powinno to brzmieć Specjalnej Strefy Ekonomicznej i/oraz Elektrowni Połaniec</p> <p>2. W opracowaniu podano informacje: „trójdrożny komin o wysokości 250 m” – wysokość komina to 150 m.</p> <p>3. W opracowaniu podano informację iż Elektrownia składa się z 8 kotłów parowych typu EP 650. Kocioł nr 8 został wyłączony z eksploatacji (przeniesiony do zimnej rezerwy) jego rolę przejmie CFB - kocioł fluidalny (parowy) ze złożem cyrkulacyjnym przeznaczonym do spalania biomasy, o wydajności cieplnej 476,2 MWt.</p> <p>4. W opracowaniu podano dane dotyczące emisji pyłu PM 2.5 126,67 Mg/rok – prosimy o wyjaśnienie na jakich zasadach wyliczono emisję.</p> <p>5. Definicja pyłu PM 2.5 str. 167 zawiera błąd: średnica nie poniżej 10, ale 2.5 µm.</p>	<p>1. uwzględniono</p> <p>2. uwzględniono</p> <p>3. uwzględniono</p> <p>4. udzielono wyjaśnień telefonicznie</p> <p>5. uwzględniono</p>
2.	WIOŚ Kielce	21.09.2012r.	<p>1. (strona 45) Tabela 15. Tryb uruchamiania i karta działań w przypadku ogłoszenia alarmu II stopnia wiersz 1: <u>warunki wymagane do ogłoszenia alarmu smogowego:</u> <u>wg pomiarów jakości powietrza</u> w dniach poprzedzających wartość stężenia 24-godz. dla pyłu PM₁₀ (którego frakcję stanowi pył PM_{2,5}) >= 200µg/m³ Proponujemy, aby o alarmie smogowym decydowały przekroczenia nie poziomu</p>	<p>1. uwzględniono - Projekt programu przygotowywany był w czasie obowiązywania rozporządzenia MŚ z dnia 3 marca 2008r. w sprawie poziomów niektórych substancji w</p>

			<p>informowania ale poziomu alarmowego pyłu PM10, czyli stężenie 300µg/m³. Analogicznie wartość ta powinna być zmieniona w przedostatnim wierszu Tabeli 15, w którym opisane są warunki konieczne wymagane do odwołania alarmu.</p> <p>2. (strona 48) Rozdział 7.2., akapit pierwszy: „Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska określa wrażliwe grupy ludności na działanie wysokich stężeń zanieczyszczeń. (...)”. Za określenie wrażliwych grup ludności odpowiedzialny jest Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.</p>	<p>powietrzu, według którego poziom alarmowy to 200 µg/m³. We wrześniu ukazało się nowe rozporządzenie MŚ z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, w którym poziom alarmowy dla pyłu PM10 to 300 µg/m³.</p> <p>2. zapis zostanie usunięty, ponieważ nie ma przepisów, które wskazują jaki organ określa wrażliwe grupy ludności; zostały one wskazane w projekcie Programu</p>
3.	Urząd Gminy w Łagowie	21.09.2012r.	<p>1. do tabeli zadań krótkoterminowych: nasadzenie pasów ochronnych zieleni izolacyjnej wokół kopalni proponuje się wprowadzenie dodatkowego zapisu, który wprowadzałby obowiązek dbałości i utrzymywania w żywotności terenów pasów ochronnych zieleni wokół kopalni, przy czym bardzo istotną kwestią jest prawo własności do terenu zieleni izolacyjnej. Z doświadczenia wiemy, że najlepszym rozwiązaniem jest wykup lub dzierżawa tych terenów przez prowadzącego działalność w zakresie eksploatacji kopalni. Zagadnienie powyższe dotyczy zwłaszcza istniejących już kopalni.</p> <p>2. w przypadku zadania polegającego na monitoringu pojazdów opuszczających kopalnie – zwracam się o rozważenie możliwości zamieszczenia minimalnej ilości odbytych kontroli przez wskazane jednostki w określonej jednostce czasu na „w miesiącu” lub „rok” z uwagi na ryzyko pomijania zadania np. ze względów ekonomicznych lub organizacyjnych.</p>	<p>1. uwzględniono</p> <p>2. nie uwzględniono, gdyż jest to zadanie ciągłe, polegające na kontroli, która uzależniona będzie od panującej sytuacji na</p>

		<p>3. proszę o zamieszczenie w dokumencie realizacji obwodnicy drogi wojewódzkiej nr 756 oraz obwodnicy drogi wojewódzkiej – obydwie obiekty zostały zamieszczone w „Zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łagów”, przyjętej Uchwałą Nr LIII/293/2010 Rady Gminy Łagów z dnia 18 stycznia 2010 r.</p> <p>4. wątpliwości budzi formalne i techniczne wykonanie kontroli spalania odpadów w paleniskach domowych. Równie nie mierzalnym jest wykonanie obowiązku zakazu palenia w kominkach w sytuacjach zagrożenia.</p> <p>5. zraszanie obszarów o nadmiernym pyleniu np. w kopalniach kruszyw, hałd itp. – na terenie gminy Łagów istniejące kopalnie zostały zobowiązane do powyższego w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach, mimo to na tym terenie nadal istnieje problem nadmiernej niezorganizowanej emisji pyłów w związku z wydobywaniem kopalin, prawdopodobnie albo z uwagi na brak skuteczności tej metody albo z braku rzetelnego wykonania obowiązku przez prowadzących działalność. Wobec powyższego czy zasadnym nie byłoby uściślenie zapisów co do ilości lub czasu trwania zraszania tych terenów w jednostce czasu.</p> <p>6. wyjaśnienia wymaga zagadnienie „szybkie reagowanie w sytuacjach kryzysowych” – jako zadanie właścicieli kopalni wg kosztorysu – taki zapis wprowadza zbyt dużą dowolność w tak poważnej sytuacji. Proponuje się uściślenie zapisu o wskazanie konkretnych działań.</p>	<p>danym terenie</p> <p>3. nie uwzględniono, gdyż nie są znane lata ani koszty realizacji inwestycji; inwestycja w fazie planowania</p> <p>4. nie uwzględniono, gdyż kontrole mogą być przeprowadzane na podstawie art. 379 ustawy Prawo ochrony środowiska, a kary nakładane na podstawie art. 71 ustawy o odpadach</p> <p>5. nie uwzględniono, ponieważ takie zapisy powinny znajdować się w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanych przez gminę</p> <p>6. nie uwzględniono - w projekcie Programu nie ma zapisu o "szybkim reagowaniu w sytuacjach kryzysowych". Jest natomiast zapis "Zraszanie obszarów o nadmiernym pyleniu, np. w kopalniach kruszyw,</p>
--	--	---	--

			<p>7. podobnie jak w przypadku uwagi nr 2 niniejszego wystąpienia w przypadku zadania polegającego na utrzymaniu działań ograniczających emisję wtórną pyłu poprzez regularne czyszczenie metodą moką wskazane w projekcie jako zadanie ciągłe, proponuje się uszczegółowienie zapisów w zakresie częstotliwości lub minimalnej ilości działań przez administratorów dróg.</p> <p>8. z uwagi na lokalną uciążliwość w zakresie emisji pyłów w związku z wydobywaniem i przeróbką kopaliny proponuje się zamieścić zadanie polegające na obowiązku monitorowania tej emisji np. poprzez zorganizowanie punktu monitoringowego, jako zadanie jednostek odpowiedzialnych za monitoring oraz właścicieli kopalni (z wyłączeniem jednostek samorządu lokalnego).</p>	<p>hałd, placów budów, szybkie reagowanie w sytuacjach nadmiernego pylenia." (zadanie SSw57_2,5 w tabeli 13 na str. 37). Oznacza on konieczność podejmowania zabiegów związanych ze zraszaniem pryzm materiałów sypkich niezwłocznie w sytuacji, gdy z jakichś powodów (np. meteorologicznych - brak opadów, duża prędkość wiatru), dochodzi do pylenia rzeczonych pryzm</p> <p>7. nie uwzględniono, gdyż jest to zadanie ciągłe wymagające reagowania w zależności od stanu zapylenia dróg</p> <p>8. nie uwzględniono, gdyż zadania te winny być wskazane w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanych przez gminę</p>
--	--	--	---	--

Po przyjęciu przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXIII/397/12 z dnia 24 września 2012r. projektu Uchwały w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia pyłu PM_{2,5}” z Planem Działań Krótkoterminowych, projekt został przesłany celem zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast i starostom. Zgodnie z art. 91 ust. 2 i 6 ustawy Prawo ochrony środowiska, wójt, burmistrz, prezydent miasta i starosta był zobowiązany do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały w sprawie programu ochrony powietrza. W określonym terminie wpłynęło 86 opinii, w tym tylko trzy negatywne od Wójtów: Gminy Sitkówka-Nowiny, Gminy Masłów, Gminy Miedziana Góra. Wraz z opiniami nadesłano uwagi, które Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr 1481/12 z dnia 14 listopada 2012r. przyjął a uwzględnione wprowadził do projektu „Programu...”

TABELA UWAG
DO PROJEKTU „PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA DLA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO - STREFA
ŚWIĘTOKRZYSKA - ZE WZGLĘDU NA PRZEKROCZENIA PYŁU PM_{2,5}” WRAZ Z PLANEM DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH,
NADEŚLANYCH W TRAKCIE OPINIOWANIA PRZEZ WÓJTÓW, BURMISTRZÓW, PREZYDENTÓW MIAST I STAROSTÓW

L.p.	Wnioskodawca	Data wpływu	Uwagi i wnioski do projektu Programu...	Załatwienie sprawy
1.	Starosta Kielecki	18.10.2012r.	<p>1. Wyłączeniu lub weryfikacji winien podlegać zapis zawarty w części II pn. Zadania i ograniczenia wynikające z realizacji programu, punkt 9: zadania i ograniczenia organów administracji - zadanie 1. „analiza, weryfikacja i uzupełnienie sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie przedkładanych przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast”. Powyższą uwagę uzasadniamy brakiem prawnych i formalnych możliwości do ingerowania, poprawiania, oraz uzupełniania sprawozdań z zadań podejmowanych przez inne organy (burmistrzów/wójtów gmin) w ramach realizacji Programu ochrony powietrza. Tut. starostwo nie czuje się upoważnione, aby weryfikować i uzupełniać ww. sprawozdania, gdyż nie jest organem nadrzędnym nad gminami i nie dysponuje odpowiednimi danymi.</p> <p>2. Podobne wątpliwości wzbudza zapis zadania nr 5, jaki nałożono na starostów „uwzględnienia ograniczenia emisji nieorganizowanej pyłów (w tym również wynikających z transportu urobku) na etapie wydawania decyzji środowiskowych”, z chwilą, kiedy starosta nie jest organem opiniodawczym i nie</p>	<p>1. uwzględniono - zapis został usunięty. Zadaniem starostów jest przygotowanie sprawozdań z realizacji działań wskazanych w harmonogramie rzeczowo-finansowym oraz gromadzenie sprawozdań napływających z gmin i przekazywanie ich Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego. Sposób przygotowania sprawozdań i terminy ich przekazywania Zarządowi zostały opisane w rozdziale 11 Monitorowanie realizacji Programu.</p> <p>2. uwzględniono - zapis został zmieniony na następujący: „uwzględnianie ograniczenia emisji nieorganizowanej pyłów (w tym również wynikających z transportu urobku) na etapie wydawania decyzji administracyjnych”. Intencją takiego zapisu jest zobowiązanie starostów do uwzględniania w wydawanych wszelkich decyzjach</p>

			ma wglądu w dokumenty przed wydaniem decyzji środowiskowych.	administracyjnych, zapisów zobowiązujących wnioskodawców do ograniczania niezorganizowanej emisji pyłu.
2.	Starosta Staszowski	10.10.2012r.	<p>1. Proponuje się uzupełnienie Programu... w następujący sposób: na str. 56 i 57 wśród działań, na które z budżetu powiatu mogą być wydatkowane środki finansowe nie wymieniono przedsięwzięć wymienionych w art. 400a ust. 1 pkt. 2; 5; 8; 9 i 18 ustawy Prawo ochrony środowiska, mimo że wymienione są w art. 403 w/w ustawy.</p> <p>2. Proponuje się uzupełnienie Programu... w następujący sposób: na str. 58: Źródła finansowania edukacji ekologicznej, nie wymieniono budżetów powiatów i budżetów gmin, mimo że w art. 403 ust. 1 i 2 w związku z art. 400a ust. 1 pkt 32 edukacja ekologiczna wymieniona jest, jako zadanie przewidziane do finansowania z w/w budżetów.</p>	<p>1. nie uwzględniono - przytoczone w uwadze zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie dotyczą działań związanych z jakością powietrza, tylko z gospodarką wodną, odpadami oraz ochroną przeciwpowodziową i ochroną powierzchni ziemi. Nie dotyczą, zatem przedmiotowego Programu.</p> <p>2. uwzględniono - uzupełniono opis źródeł finansowania edukacji ekologicznej o informacje, że może być finansowana z budżetów powiatów i gmin.</p>
3.	Burmistrz Miasta Sandomierza	29.10.2012r.	1. W Projekcie Programu: Cz. II Zadania i ograniczenia wynikające z realizacji programu, pkt 9 Zadania wójtów, burmistrzów i prezydentów w ramach realizacji Programu ochrony powietrza jest zapis: pkt 6. Kontrola gospodarstw domowych w zakresie posiadania umów na odbiór odpadów. Treść zapisu sugeruje konieczność posiadania umów przez gospodarstwa domowe na odbiór odpadów komunalnych. W świetle nowej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (...) umowę taką zawiera gmina, a nie właściciel nieruchomości, za wyjątkiem nieruchomości niezamieszkałych.	1. uwzględniono - zapis został zmieniony zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym na: „Kontrola gospodarstw domowych w zakresie zorganizowanego przekazywania odpadów oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów.”
4.	Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój	30.10.2012r.	1. W tabeli 7. Analizowany wariant obniżenia emisji powierzchniowej w mieście Busko-Zdrój w wierszu nr 8 uwzględniono zastosowanie kolektorów	1. wyjaśnienie - w Programie wskazano na konieczność stworzenia systemu zachęt finansowych do wymiany systemów grzewczych w celu ograniczenia emisji

słonecznych, podając powierzchnię użytkową lokali poddanych działaniom naprawczym w ilości 6 600 m², oraz wartość tych działań w kwocie 2 816 750 zł. Tut. Urząd wdraża obecnie projekt pn. „Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego”, przewidziany do realizacji na lata 2013-2015. W odniesieniu do samego miasta Busko-Zdrój projekt ten przewiduje montaż instalacji kolektorów słonecznych na ok. 380 budynkach prywatnych, co daje łączną szacunkową powierzchnię ok. 38 000 m² oraz łączny szacunkowy koszt 5 662 000 zł. Ponadto projekt przewiduje montaż kolektorów słonecznych dla trzech obiektów użyteczności publicznej na terenie Buska-Zdroju, tj. pływalni miejskiej, szpitala rejonowego oraz hali sportowej. Łączna powierzchnia użytkowa tych obiektów wynosi, zgodnie z audytami energetycznymi, 11 917 m², a szacunkowy koszt montażu kolektorów – 3 647 202 zł. W związku z powyższym przyjęte w Programie wartości są nieadekwatne do wielkości przewidywanych do osiągnięcia w ramach wdrażanego projektu.

2. Na stronach 25 i 26 „Programu...” zostały wskazane działania zmierzające do ograniczenia emisji liniowej poprzez budowę lub rozbudowę dróg wojewódzkich. W grupie budowy obwodnic miejskich jest wymienione miasto Busko-Zdrój. Niemniej jednak biorąc pod uwagę palący problem przejazdu samochodów ciężarowych ul. Starkiewicza, zlokalizowaną w strefie A ochrony uzdrowiskowej

zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych. W harmonogramie rzeczowo-finansowym wskazano wartość docelową, czyli wymaganą wielkość obniżenia emisji pyłu zawieszanego PM_{2,5}. Nie wskazano natomiast jedyne sposobu osiągnięcia tego celu. W tabeli 7 przedstawiono przykładowe ilości inwestycji, których realizacja spowoduje osiągnięcie wymaganego efektu ekologicznego w postaci obniżenia emisji pyłu PM_{2,5}. Każda gmina, realizując wskazane dla niej działania, może preferować inne inwestycje. Ich efekt ekologiczny można obliczyć korzystając ze wskaźników zamieszczonych w tabeli 25 (dla Buska-Zdrój). Szacunkowe koszty dla kolektorów słonecznych zostały obliczone przy założeniu, że będą montowane w budynkach mieszkalnych.

2. nie uwzględniono - z uwagi na bardzo wysokie koszty budowy dróg, w Programie uwzględniono te inwestycje drogowe, które znajdują się w planach realizacyjnych zarządców dróg.

			uzdrowiska Busko-Zdrój, proponujemy umieszczenie w programie odrębnego zadania: „przebudowa drogi wojewódzkiej nr 973 na odcinku od Zbludowic do Radzanowa”.	
5.	Wójt Gminy Masłów	29.10.2012r.	<p>1. Nałożony na Gminę obowiązek przygotowania Programu Ograniczenia Niskiej Emisji i stworzenie systemu organizacyjnego w celu jego realizacji, wymaga poniesienia dodatkowych znaczących środków finansowych. Gmina zobowiązana jest realizować szereg działań wynikających z obowiązujących przepisów, jako zadania własne gminy.</p> <p>2. Przedmiotowy program ochrony powietrza dla strefy świętokrzyskiej ze względu na przekroczenie pyłu PM2,5 jest dokumentem przygotowanym w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych substancji w powietrzu, a kosztami obciążone jest tylko kilka jednostek samorządowych.</p>	<p>1. wyjaśnienie - zadaniem gminy jest stworzenie systemu zachęt do wymiany systemów grzewczych, czyli przygotowania regulaminu dofinansowania wymiany kotłów u osób fizycznych oraz pozyskanie finansowania na ten cel, np. z WFOŚiGW w Kielcach. Wskazane w harmonogramie koszty wymiany systemów grzewczych nie będą w całości ponoszone przez gminę. W szeregu gmin na terenie Polski dofinansowywane jest część kosztów inwestycji. Resztę pokrywa osoba fizyczna. W większości gmin, gdzie takie dofinansowanie jest realizowane przez władze gminy, spotyka się ono z dużym zainteresowaniem mieszkańców i pozytywnym oddźwiękiem. Zgodnie z art. 96a ust. 1 pkt.2) wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska sprawuje nadzór w zakresie wykonywania m.in. zadań określonych w programach ochrony powietrza przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, starostę oraz inne podmioty.</p> <p>2. wyjaśnienie - działania naprawcze zostały skierowane w miejsca, gdzie na podstawie modelowania rozprzestrzeniania zanieczyszczeń wskazane zostały obszary przekroczeń. Właśnie ze względu na koszty, wskazane jest lokowanie środków w miejsca, gdzie przekroczone są standardy jakości powietrza. Ponadto wcześniej uchwalony został (w 2011 roku) Program ochrony powietrza dla Kielc. Jego realizacja przyczyni się również do zmniejszenia wielkości napływu zanieczyszczeń na teren gminy Masłów.</p>

			<p>3. Gmina Masłów nie posiada na swoim obszarze dużych obiektów pogarszających stan jakości powietrza. Wymieniony obszar gminy Masłów, w którym w wyniku modelowania wskazano obszar przekroczeń stężenia dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} nie jest poparty wykonanymi badaniami na obszarze gminy.</p>	<p>3. wyjaśnienie - obecnie za złą jakość powietrza odpowiada głównie emisja z indywidualnych systemów grzewczych. Szczególnie spalanie paliw stałych, często niskiej jakości, w niskosprawnych urządzeniach powoduje wprowadzanie do powietrza dużych ilości zanieczyszczeń. Dodatkowo sposób wprowadzania ich do powietrza (z niskich emitorów, z małą prędkością wylotową spalin) sprawia, że na terenach zabudowanych utrudnione jest ich rozprzestrzenianie. Nakłada się na to emisja pozaspalinowa z transportu samochodowego.</p>
6.	Wójt Gminy Miedziana Góra	30.10.2012r.	<p>1. Nałożenie obowiązku podjęcia bardzo kosztownych i trudnych do przeprowadzenia działań naprawczych na wybrane tylko gminy ze strefy, w przypadku, gdy mają one doprowadzić do osiągnięcia zamierzonej poprawy jakości powietrza w strefie. Szczególnie, że w Programie autorzy podkreślają dominujący udział tzw. tła w stężeniu pyłu (nawet ponad 50%), czyli wpływu źródeł znajdujących się w odległości do 30 km od granicy strefy i położonych w odległości ponad 30 km od granicy strefy.</p> <p>2. Nałożony na Gminę obowiązek przygotowania Programu Ograniczenia Niskiej Emisji i stworzenie systemu organizacyjnego w celu jego realizacji wymaga poniesienia znaczących środków finansowych. Gmina realizuje szereg działań wynikających z obowiązujących przepisów, jako</p>	<p>1. wyjaśnienie - faktycznie udział tła zanieczyszczeń jest istotny. Dlatego konieczne są działania prowadzone na obszarze całego kraju. W sąsiadujących z województwem świętokrzyskim województwach: śląskim i małopolskim działania te prowadzone są na szeroką skalę. Ministerstwo Środowiska rozważa przygotowanie Krajowego programu ochrony powietrza. Uwzględniając te działania w analizach rozprzestrzeniania zanieczyszczeń dla roku prognozy (2020) uwzględniono obniżenie wielkości tła zanieczyszczeń i napływu z pasa 30 km. Jest to jednak niewystarczające do osiągnięcia stanu właściwego. Dlatego wskazano w programie na konieczność ograniczenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych w miejscach, gdzie odnotowano przekroczenia pomimo obniżenia wielkości tła i napływu zanieczyszczeń.</p> <p>2. wyjaśnienie - zadaniem gminy jest stworzenie systemu zachęt do wymiany systemów grzewczych, czyli przygotowania regulaminu dofinansowania wymiany kotłów u osób fizycznych oraz pozyskanie finansowania na ten cel, np. z WFOŚiGW w Kielcach. Wskazane w harmonogramie koszty wymiany systemów grzewczych</p>

			<p>zadania własne gminy, w związku z czym nie posiada środków finansowych ani potrzebnej do realizacji w/w Programu kadry.</p> <p>3. W Programie brak uzasadnienia wyników badań modelowych, komentarza do przekroczeń stężeń w konkretnych obszarach. Przykładem może być obszar wskazany na Rysunku 12 projektu Programu w rejonie pogranicza Gminy Miedziana Góra i Gminy Zagnańsk w rejonie miejscowości Tumlin (przy czym gmina Zagnańsk nie została w Programie zobowiązana uchwaleniem Programu niskiej emisji i wdrożenia działań naprawczych). Jest to teren zagospodarowany w taki sam sposób jak tereny przyległe, z zabudową jednorodzinną (miejscami rozproszoną), obszarami rolnymi i lasami.</p>	<p>nie będą w całości ponoszone przez gminę. W szeregu gmin na terenie Polski dofinansowywane jest część kosztów inwestycji. Resztę pokrywa osoba fizyczna. W większości gmin, gdzie takie dofinansowanie jest realizowane przez władze gminy, spotyka się ono z dużym zainteresowaniem mieszkańców i pozytywnym oddźwiękiem. Zgodnie z art. 96a ust. 1 pkt.2) wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska sprawuje nadzór w zakresie wykonywania m.in. zadań określonych w programach ochrony powietrza przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, starostę oraz inne podmioty.</p> <p>3. wyjaśnienie - Programy ograniczenia niskiej emisji (PONE) zostały zaproponowane do realizacji w gminach, w których w wyniku modelowania rozprzestrzeniania zanieczyszczeń stwierdzono przekroczenia norm dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}, a jednocześnie emisja z indywidualnych systemów grzewczych miała istotny udział w wielkości stężeń w powietrzu. Następnie, uwzględniając działania prowadzone w województwach sąsiadujących ze świętokrzyskim, w analizach rozprzestrzeniania zanieczyszczeń dla roku prognozy (2020) uwzględniono obniżenie wielkości tła zanieczyszczeń i napływu z pasa 30 km. Jest to jednak niewystarczające do osiągnięcia stanu właściwego. Dlatego, w powiecie kieleckim do prowadzenia działań związanych z ograniczeniem emisji z indywidualnych systemów grzewczych zostały zobligowane gminy: Sitkówka-Nowiny, Miedziana Górka, Masłów, Bodzentyn i Górno. W gminie Zagnańsk obszar przekroczeń zlokalizowany jest w okolicach Tumlina Węgla oraz Bartkowa. W okolicach Tumlina przekroczenie poziomu</p>
--	--	--	---	--

			<p>4. Brak w Programie informacji na temat danych źródłowych dotyczących emisji powierzchniowej (głównie z pieców osób fizycznych) wykorzystanych w badaniach modelowych.</p>	<p>dopuszczalnego wystąpiło w związku z nałożeniem się oddziaływania kopalni kruszyw oraz transportu samochodowego (emisji liniowej). Natomiast w przypadku Bartkowa odnotowano niewielkie przekroczenie w jednym receptorze. W tym przypadku redukcja emisji na sąsiadujących obszarach powoduje spadek stężeń w Bartkowie. Z przedstawionych powodów nie wskazano konieczności przygotowania PONE w gminie Zagnańsk. Niemniej jednak, w przypadku zainteresowania ze strony mieszkańców i władz gminy, działania związane z ograniczeniem emisji z indywidualnych systemów grzewczych można prowadzić, gdyż na pewno przyczynią się do poprawy stanu jakości powietrza.</p> <p>4. uwzględniono - emisja z indywidualnych systemów grzewczych na terenie poszczególnych gmin strefy świętokrzyskiej została obliczona w sposób szacunkowy. Opis metodyki uzupełniono w Programie - w rozdziale 15.2: „Strefę świętokrzyską podzielono na obszary bilansowe, dla których na podstawie zebranych danych obliczono wielkości emisji. Obszarami bilansowymi były gminy, a w przypadku większych miast osiedla. Dla każdego obszaru bilansowego, na podstawie dostępnych informacji (np. plany zaopatrzenia w ciepło, dane GUS itp.) określono zapotrzebowanie cieplne budynków, a następnie oszacowano udział poszczególnych rodzajów paliw oraz sieci cieplnych w pokryciu zapotrzebowania na ciepło. Pozwoliło to na wyliczenie wielkości emisji w poszczególnych obszarach bilansowych wynikającej z pracy indywidualnych systemów grzewczych pokrywających zapotrzebowanie na energię niezbędną do ogrzania powierzchni użytkowej mieszkań i innych</p>
--	--	--	---	--

			<p>5. Nie zwrócono również uwagi w Programie na potencjalną przyczynę przekroczenia stężeń pyłu PM_{2,5} w rejonie Kostomłotów Pierwszych prawdopodobnie związane jest z przebudową węzła dróg krajowych i związanych z prowadzoną inwestycją zatorów komunikacyjnych i podwyższoną emisją liniową, która niewątpliwie ulegnie zmianie po zakończeniu inwestycji i udrożnieniu węzła.</p>	<p>lokali.” Użyte w obliczeniach wskaźniki emisji pyłu zawieszonego PM_{2,5} zamieszczone są w Programie w tabeli 53.</p> <p>5. nie uwzględniono - w Programie ogólnie omówiono wpływ transportu samochodowego na stan jakości powietrza oraz podkreślono, że wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny gęsto zabudowane, poprawa stanu technicznego dróg (w tym utwardzenie poboczy) oraz eliminacja lub przynajmniej ograniczenie zatorów drogowych powinno spowodować poprawę jakości powietrza.</p>
7.	Wójt Gminy Sitkówka-Nowiny	31.10.2012r.	<p>1. Nałożenie obowiązku przygotowania oraz wdrożenia bardzo kosztownych i trudnych do przeprowadzenia działań naprawczych, związanych z ograniczaniem niskiej emisji w wybranych tylko Gminach, a nie w całej strefie świętokrzyskiej, pomimo, że w wymienionym Programie podkreśla się dominujący udział tzw. tła w stężeniu pyłu, czyli udział wpływu ze źródeł znajdujących się w odległości do 30 km od granicy strefy i położonych w odległości ponad 30 km od granicy strefy.</p> <p>2. Jednocześnie w Programie autorzy podkreślają, że „nie wszystkie działania doprowadzą do zmniejszenia wielkości emisji”.</p>	<p>1. wyjaśnienie - faktycznie udział tła zanieczyszczeń jest istotny. Dlatego konieczne są działania prowadzone na obszarze całego kraju. W sąsiadujących z województwem świętokrzyskim województwach: śląskim i małopolskim działania te prowadzone są na szeroką skalę. Ministerstwo Środowiska rozważa przygotowanie Krajowego programu ochrony powietrza. Uwzględniając te działania w analizach rozprzestrzeniania zanieczyszczeń dla roku prognozy (2020) uwzględniono obniżenie wielkości tła zanieczyszczeń i napływu z pasa 30 km. Jest to jednak niewystarczające do osiągnięcia stanu właściwego. Dlatego, wskazano w programie na konieczność ograniczenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych w miejscach, gdzie odnotowano przekroczenia pomimo obniżenia wielkości tła i napływu zanieczyszczeń.</p> <p>2. wyjaśnienie - zdanie wyrwane z kontekstu w żaden sposób nie odzwierciedla myśli zawartej w Programie. Faktycznie działania związane z wyprowadzeniem samochodowego ruchu tranzytowego poza tereny zabudowane nie prowadzą do obniżenia emisji w sposób istotny na terenie</p>

			<p>3. Gmina Sitkówka-Nowiny nie posiada środków finansowych wskazanych w Programie, o którym mowa, w związku z realizacją szeregu innych działań związanych z realizacją zadań własnych.</p> <p>4. W przedstawionym Programie brak jest szczegółowych informacji na temat pozyskania</p>	<p>całej strefy świętokrzyskiej. Jednak powodują przeniesienie emisji liniowej na obszary o mniejszej gęstości emisji, co powoduje, że stężenia pyłu PM_{2,5} na obszarach zabudowanych ulegną zmniejszeniu.</p> <p>3. wyjaśnienie - zadaniem gminy jest stworzenie systemu zachęt do wymiany systemów grzewczych, czyli przygotowania regulaminu dofinansowania wymiany kotłów u osób fizycznych oraz pozyskanie finansowania na ten cel, np. z WFOŚiGW w Kielcach. Wskazane w harmonogramie koszty wymiany systemów grzewczych nie będą w całości ponoszone przez gminę. W szeregu gmin na terenie Polski dofinansowywane jest część kosztów inwestycji. Resztę pokrywa osoba fizyczna. W większości gmin, gdzie takie dofinansowanie jest realizowane przez władze gminy, spotyka się z dużym zainteresowaniem mieszkańców i pozytywnym oddźwiękiem. Ponadto należy zwrócić uwagę, że za niedotrzymanie standardów jakości powietrza grożą Polsce kary nakładane przez Komisję Europejską. W przypadku, gdyby takie kary zostały nałożone, wszyscy poniesiemy te koszty i będą to pieniądze bezpowrotnie stracone. Warto zatem dołożyć wszelkich starań, aby wydatkować środki na miejscu osiągając podwójną korzyść: unikając kar i poprawiając jednocześnie warunki życia mieszkańców. Zgodnie z art. 96a ust. 1 pkt.2) wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska sprawuje nadzór w zakresie wykonywania m.in. zadań określonych w programach ochrony powietrza przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, starostę oraz inne podmioty.</p> <p>4. wyjaśnienie - emisja z indywidualnych systemów grzewczych na terenie poszczególnych gmin strefy</p>
--	--	--	--	---

danych i materiałów, które posłużyły do stworzenia modelu emisyjnego dla strefy świętokrzyskiej, a szczególnie brakuje informacji nt. w jaki sposób i kiedy została przeprowadzona inwentaryzacja źródeł emisji przedstawionych w tabeli nr 8 Programu.

5. Zewnętrzne źródła finansowania działań naprawczych wskazane w Programie wymagają ponownego przeanalizowania możliwości ich pozyskania. Z uzyskanych informacji wynika, że środki finansowe na zasadach pożyczek lub dotacji z NFOŚiGW w Warszawie są udzielane tylko na inwestycje w obiektach pożytku publicznego, a WFOŚiGW w Kielcach prowadzi jedynie linię kredytową dla działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji, Program LIFE+ nie obejmuje finansowania działań związanych z ograniczaniem niskiej emisji w zakresie objętym w Programie na str. 58, Norweski Mechanizm Finansowy dotuje tylko

świętokrzyskiej została obliczona w sposób szacunkowy. Opis metodyki uzupełniono w Programie - w rozdziale 15.2: „Strefę świętokrzyską podzielono na obszary bilansowe, dla których na podstawie zebranych danych obliczono wielkości emisji. Obszarami bilansowymi były gminy, a w przypadku większych miast osiedla. Dla każdego obszaru bilansowego, na podstawie dostępnych informacji (np. plany zaopatrzenia w ciepło, dane GUS itp.) określono zapotrzebowanie cieplne budynków, a następnie oszacowano udział poszczególnych rodzajów paliw oraz sieci ciepłych w pokryciu zapotrzebowania na ciepło. Pozwoliło to na wyliczenie wielkości emisji w poszczególnych obszarach bilansowych wynikającej z pracy indywidualnych systemów grzewczych pokrywających zapotrzebowanie na energię niezbędną do ogrzania powierzchni użytkowej mieszkań i innych lokali.” Użyte w obliczeniach wskaźniki emisji pyłu zawieszonego PM_{2,5} zamieszczone są w Programie w tabeli 53.

5. wyjaśnienie - Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej mają w swoich priorytetach zapisy dotyczące dofinansowania realizacji programów ochrony powietrza, co umożliwi pozyskiwanie środków m.in. na ograniczenie niskiej emisji.

			<p>działania związane z obiektami użyteczności publicznej, dlatego też wdrożenie proponowanych w Programie działań ograniczania niskiej emisji w całej strefie świętokrzyskiej obciążałoby jedynie budżety wybranych Gmin.</p>	
--	--	--	--	--

Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Ustalenia „Programu...” obejmują zadania, które realizowane będą na obszarze strefy w województwie świętokrzyskim a zasięg ich oddziaływań na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter lokalny. W wyniku realizacji „Programu...” nie przewiduje się występowania negatywnych, transgranicznych oddziaływań na środowisko. Wobec tego, dokument nie musi być poddawany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień „Programu...”

We wdrażaniu programu ochrony powietrza istotna jest systematyczna kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań wyznaczonych w programie, przy jednoczesnej ocenie stanu środowiska oraz kontroli przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska. Niezbędne jest opracowanie systemu monitorowania, który umożliwi dokonywanie ocen procesu wdrażania działań naprawczych.

Sprawozdania przygotowywane są na szczeblu gminnym i powiatowym. Prezydenci miast, wójtowie oraz burmistrzowie miast i gmin zobowiązani są do sporządzania sprawozdań z realizacji działań naprawczych w danym roku za rok poprzedni (począwszy od roku 2014 za rok 2013) i ich przekazywania w terminie do 28 lutego każdego roku do właściwych starostów powiatów. Starostowie powiatów przygotowują i przekazują sprawozdania z realizacji Programu do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wraz z kopiami sprawozdań z gmin do dnia 31 marca każdego roku (począwszy od roku 2014 za rok 2013).

Do sprawozdania należy załączyć wyniki pomiarów natężenia ruchu na odcinkach dróg zarządzanych przez prezydenta, burmistrza czy wójta, jeżeli były przeprowadzane w roku sprawozdawczym.

Zarządcy dróg zobowiązani są do przekazania sprawozdania z realizacji wyznaczonych działań naprawczych ograniczających emisję pyłu zawieszonego PM_{2,5} do powietrza bezpośrednio do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, do 31 marca każdego roku za rok poprzedni (począwszy od 2014 roku za rok 2013).

Sprawozdanie w zakresie działań związanych z redukcją emisji powierzchniowej z sektora komunalno-bytowego powinno obejmować wszystkie działania ujęte w harmonogramie rzeczowo-finansowym, które były realizowane w ramach systemu zachęt (Program ograniczenia niskiej emisji) do wymiany indywidualnych systemów grzewczych w obiektach użyteczności publicznej, usług i handlu oraz budynkach mieszkalnych jedno- i wielorodzinnych. W sprawozdaniu z realizacji „Programu...” należy przedstawić koszty podjętych działań, osiągnięty efekt ekologiczny, a także wskazać źródła ich finansowania.

Tabela z informacjami ogólnymi odnośnie jednostki przekazującej sprawozdanie z Programu ochrony powietrza

Informacje ogólne na temat sprawozdania z Programu ochrony powietrza		
<i>Lp.</i>	<i>Zawartość</i>	<i>Opis</i>
1	Rok sprawozdawczy	
2	Województwo	
3	Strefa	
4	Gmina / powiat	
5	Nazwa urzędu powiatu/gminy przygotowującego sprawozdanie	
6	Adres pocztowy urzędu powiatu/gminy	
7	Nazwisko osoby do kontaktu	

Zestawienie działań naprawczych			
lp.	zawartość		opis
14	termomodernizacja - powierzchnia użytkowa lokalu [m ²]		podać powierzchnię użytkową lokalu lub budynku, w którym dokonano termomodernizacji
15	sposób przeprowadzenia termomodernizacji		opisać jaki był jej zakres termomodernizacji: - docieplenie ścian - docieplenie dachu - wymiana okien
16	osiągnięty efekt ekologiczny redukcja emisji pyłu PM2,5 [Mg/rok]		podać efekt ekologiczny (czyli wielkość redukcji emisji pyłu PM2,5) w rozbiciu na poszczególne działania osobno dla wymiany urządzeń grzewczych i dla termomodernizacji wykorzystując wskaźniki efektu ekologicznego podane w POP w tabelach 21-30
17	poniesione koszty łącznie [zł/rok]		podać koszty sumaryczne poniesione na realizację zadania
18	sposób finansowania		wskazać źródła finansowania działania, uwzględniając uzyskane dofinansowanie wraz z podaniem źródła dofinansowania
19	wielkość dofinansowania		podać wielkości dofinansowania
20	uwagi		
informacje szczegółowe – emisja liniowa:			
21	budowa nowych odcinków dróg [km]		w zależności od prowadzonych prac podać w odpowiednim wierszu ilość km wybudowanych dróg lub poddanych utwardzeniu lub wyremontowanych
22	długość utwardzonych ulic i odcinków dróg [km]		
23	remonty nawierzchni ulic i dróg [km]		
24	prowadzone prace mokrego czyszczenia ulic i odcinków dróg	ilość [km]	podać ilość km dróg w mieście poddanych regularnym zabiegom czyszczenia nawierzchni na mokro
		częstotliwość [ilość/rok]	podać częstotliwość przeprowadzanych zabiegów czyszczenia dróg (np. raz na tydzień, raz na miesiąc itp.)
25	osiągnięty efekt ekologiczny redukcja emisji pyłu PM2,5 [Mg/rok]		podać efekt ekologiczny (czyli wielkość redukcji emisji pyłu PM2,5) wykorzystując wskaźniki efektu ekologicznego podane w tabeli 31
26	poniesione koszty łącznie [zł/rok]		podać koszty sumaryczne poniesione na realizację zadania
27	sposób finansowania		wskazać źródła finansowania działania, uwzględniając uzyskane dofinansowanie wraz z podaniem źródła dofinansowania
28	wielkość dofinansowania		podać wielkości dofinansowania
29	uwagi		
informacje szczegółowe – emisja punktowa:			
9	podać nazwę działania		szczególony opis działania
10	osiągnięty efekt ekologiczny redukcja emisji pyłu PM2,5 [Mg/rok]		podać wielkość osiągniętego efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia wielkości emisji pyłu PM2,5 do powietrza w wyniku prowadzonej inwestycji, modernizacji
11	poniesione koszty łącznie [zł/rok]		podać koszty sumaryczne poniesione na realizację zadania
12	sposób finansowania		wskazać źródła finansowania działania, uwzględniając uzyskane dofinansowanie wraz z podaniem źródła dofinansowania
13	wielkość dofinansowania		podać wielkości dofinansowania
14	uwagi		

Wzór tabeli do rocznego sprawozdania w zakresie pozostałych działań ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym

Zestawienie działań naprawczych		
lp.	zawartość	opis
1	kod działania naprawczego	<i>podać kod zadania zgodnie z harmonogramem</i>
2	nazwa działania naprawczego	<i>podać nazwę zadania zgodnie z harmonogramem</i>
3	kod sytuacji przekroczenia	<i>podać kod przekroczenia</i>
4	krótki opis prowadzonych działań	<i>krótko opisać rodzaj prowadzonych działań w ramach realizacji konkretnego zadania wskazanego w harmonogramie</i>
5	nazwa i kod strefy	strefa świętokrzyska, PL2602
6	obszar, lokalizacja	<i>podać nazwę gminy, miejsce lokalizacji działań; podać opis i opracowanie graficzne w formie mapy (jako załącznika) z zaznaczonym obszarem, na którym leżą źródła emisji uwzględnione w działaniach naprawczych</i>
7	termin zastosowania działania	<i>podać datę rozpoczęcia i zakończenia działania</i>
8	skala czasowa osiągnięcia redukcji stężenia	<i>podać określenie skali czasowej działań naprawczych:</i> <ul style="list-style-type: none"> – krótkoterminowe, – średniookresowe (ok. jednego roku), – długoterminowe
9	kategoria źródeł emisji, której dotyczy działanie naprawcze	<i>podać kategorię źródeł emisji poddanych działaniom naprawczym:</i> <ul style="list-style-type: none"> – transport, – przemysł (w tym wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej), – rolnictwo, – źródła związane z handlem i mieszkalnictwem, – inne (powinno zostać objaśnione w pozycji "uwagi")
10	wskaźnik ilościowy realizacji działania naprawczego	<i>podać jaka ilość działań jaka była zakładana w planach gminy (np. wymiana 10 autobusów, przeprowadzenie 10 kontroli) oraz ile udało się zrealizować</i>
11	poniesione koszty łącznie [zł/rok]	<i>podać koszty sumaryczne poniesione na realizację zadania</i>
12	sposób finansowania	<i>wskazać źródła finansowania działania, uwzględniając uzyskane dofinansowanie wraz z podaniem źródła dofinansowania</i>
13	wielkość dofinansowania	<i>podać wielkości dofinansowania</i>
14	uwagi	

Ponadto, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, co trzy lata, będzie przekazywał Ministrowi Środowiska sprawozdanie z realizacji „Programu...”, począwszy od dnia wejścia w życie uchwały w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia pyłu PM2,5” do dnia zakończenia realizacji „Programu...”